

Nr 192.

Av herr **von Heland m. fl.**, om beredande av medel för slutförande av organisationsarbetet bland landets slaktdjursproducenter.

Vid upprepade tillfällen har riksdagen förehaft frågan om beviljande av anslag till organisationsarbetet bland jordbruksproducenterna för åstadkommande av förbättrade avsättningsförhållanden för jordbruksprodukter. Sålunda har riksdagen beviljat bidrag för organisationens genomförande på mejerihanteringens område. Jämväl ifråga om samma arbete på slaktdjurshandelns ordnande har riksdagen visat förståelse för jordbrukets krav. 1933 års riksdag lämnade sålunda utan erinran föredragande departementschefens uttalande vid avlåtande av propositionen nr 262 angående vissa åtgärder till främjande av avsättningsförhållandena för slaktdjur samt kött och fläsk, att genom upptagande av omsättningsavgift *erforderliga* medel kunde beredas för en ändamålsenligt bedriven upplysnings- och organisationsverksamhet. Riksdagens uppfattning synes sålunda hava varit, att medel skulle ställas till förfogande i erforderlig mån för organisationsarbetets genomförande i hela dess vidd.

Till belysande av huru förhållandena utvecklats i anslutning till detta riksdagens uttalande må anföras följande. Sedan Sveriges slakteriförbund, som är den centrala organisationen för landets andelsslakteriföreningar och andelslaktdjursförsäljningsföreningar, i skrivelse den 9 september 1933 hos Kungl. Maj:t hemställt bland annat, att Kungl. Maj:t måtte för befrämjande av arbetet på slaktdjursmarknadens område under 1933 ur till slaktdjursfonden inflytande medel ställa till slakteriförbundets förfogande 52,000 kronor och slakteriförbundet i anslutning härtill avgivit plan för arbetets bedrivande m. m., framhöll statens slakterinämnd i den 8 december 1933 avgivet utlåtande, att det enligt nämndens mening icke borde ifrågakomma, att samtliga med organisationsarbetets bedrivande förenade kostnader skulle täckas av medel från slaktdjursfonden och att det kunde ifrågasättas, att med utlämnande av sådana belopp borde förbindas det villkoret, att för angivna ändamål bidrag från enskilt håll i viss omfattning — förslagsvis till samma belopp, vartill bidraget av avgiftsmedel uppginge — lämnades i form av penningar eller utfört arbete, varjämte nämnden uttalade, att om i fortsättningen bidrag från slaktdjursfonden skulle beviljas för ifrågavarande ändamål, nämnden utginge ifrån, att sådant villkor föreskrevs. Kungl. Maj:t anvisade sedermera genom beslut den 1 februari 1934 till slakteriförbundets förfogande 52,000 kronor ur slaktdjursfondens medel för bestridande av kostnaderna för av slakteriförbundet eller

under dess ledning bedrivit organisationsarbete för tiden intill utgången av 1933.

I skrivelse den 21 februari 1934 hade slakteriförbundet tillfälle att i samband med begäran om ytterligare organisationsanslag på 205,000 kronor ur till slaktdjursfonden inflytande medel att användas under 1934 upptaga frågan om det av slakterinämnden förordade villkoret för sådant anslags åtnjutande. Efter att i korthet hava konstaterat behovet av organisationsarbetets skyndsamma bedrivande och betydelsen av tillkomsten av lämpliga organisationer inom områden, där sådana icke finnes, meddelade slakteriförbundet, att såvitt förbundet kunnat inhämta, möjligheter icke finnes att från enskilt håll erhålla medel för arbetets bedrivande, varför med ett bifall till nämndens förslag det påbörjade organisationsarbetet icke skulle kunna fullföljas. Slakteriförbundet framhöll vidare, under erinran om föredragande departementschefens förberörda uttalande, att det icke vore något avsteg från tidigare gällande praxis, att medel i erforderlig utsträckning ställdes till förfogande, då för genomförandet av organisationsarbetet på mejerihanteringsens område erforderliga medel i full utsträckning anvisades av riksdagen, därvid borde beaktas, att medlen vid detta tillfälle bestredes ur statsverkets vanliga medel och icke såsom beträffande slaktdjursavgiften bleve fallet ur medel, som tillskjutits av de utav arbetets lyckliga genomförande direkt intresserade. I utlåtande den 22 mars 1934 över slakteriförbundets berörda framställning upptog slakterinämnden till närmare granskning vad förbundet sålunda uttalat och ansåg sig efter redogörelse för vad jordbruksutredningen uttalat i denna fråga liksom ock vad föredragande departementschefen i anslutning därtill framhållit samt utskottets utlåtande över den kungl. propositionen kunna vidhålla sin uppfattning men förklarade sig å andra sidan med hänsyn till förhållandena icke vilja motsätta sig en jämkning uti det förordade villkoret och uttalade sålunda, att det i varje fall vore nödvändigt, att en viss övre gräns för vad som av avgiftsmedel finge tagas i anspråk för ändamålet redan då fastställdes samt att vissa direktiv meddelades i syfte att skapa säkerhet för att medlen användes på ett ur det allmännas synpunkt ändamålsenligt sätt. Efter ingående granskning av behovet av medel för olika delar av landet tillstyrkte slutligen nämnden ytterligare bidrag av avgiftsmedel av intill 150,000 kronor. Genom beslut den 13 april 1934 anvisade Kungl. Maj:t därefter till slakteriförbundets förfogande ett *engångsanslag* av 150,000 kronor från statens slaktdjursfond såsom bidrag för bekostande av för av slakteriförbundet eller under dess ledning bedrivit organisationsarbete.

Angående det med stöd av hittills anvisade medel bedrivna organisationsarbetet samt vad återstår och de beräknade kostnaderna härför må anföras följande, hämtat ur den skrivelse, som slakteriförbundet den 19 december 1934 ingivit till statens slakterinämnd med hemställan om bidrag med 100,000 kronor

ur jordbrukets prisregleringsfond för fortsatt organisationsarbete bland landets slaktdjursproducenter.

”Under slakteriförbundets ledning har organisationsarbetet påbörjats och i viss omfattning även slutförts inom landets olika delar med undantag för Västerbottens och Norrbottens län, där allenast förberedande arbeten kunnat vidtagas. Den 1 nästlidne december hade till slakteri- eller slaktdjursförsäljningsföreningar, som äro medlemmar eller avse att söka medlemskap i slakteriförbundet, anslutit sig omkring 156,000 slaktdjursproducenter. Såsom jämförelse må nämnas att innan slakteriförbundet påbörjade sitt organisationsarbete allenast 35,000 producenter voro anslutna till förefintliga slakteriföreningar, vilka emellertid allenast mottogo svin, medan de nu bildade föreningsgarna avse att mottaga alla sorters slaktdjur. Av berörda 156,000 slaktdjursproducenter voro vid nämnda tidpunkt omkring 76,000 anslutna till föreningar, som ännu icke helt påbörjat sin verksamhet.

Med avseende å de förefintliga organisationerna märkes, att de i södra delarna av landet arbetande med vissa undantag fullt upptagit sin verksamhet; de i norra Svealand samt Norrland förefintliga hava däremot ännu icke upptagit verksamheten annat än delvis. Anledningen härtill är, att organisationsarbetets fullföljande i dessa delar av landet är förbundet med betydligt större svårigheter än i de södra delarna, beroende på glesare bebyggelse och stora avstånd, vartill kommer, att dessa organisationer i vissa fall måste uppföra slakterianläggningar för att överhuvud kunna påbörja någon verksamhet.

Av de anslag, som för ifrågavarande ändamål anvisats till förfogande, tillsammans 202,000 kronor, beräknas 160,000 kronor vara använda den 31 december 1934. Återstående medel, 42,000 kronor, erfordras under första halvåret 1935 för slutförande av det redan i full gång varande organisationsarbetet inom landets södra och mellersta delar.

Vid utbetalande av organisationsbidrag har slakteriförbundet förfarit så, att respektive organisationer erhållit 80 % av de kostnader, som styrkts vara i överensstämmelse med de fastställda grunderna, dock att organisationsbidrag icke utbetalats för arbete, som utförts efter föreningens konstituering. Något bidrag har överhuvud icke utbetalats för inom Skåne och Halland utfört arbete för organiserandet av nötboskapsproducenterna inom dessa områden. Då producenterna inom dessa områden emellertid till ojämförligt större beloppet bidragit till de medel, ur vilka de förevarande anslagen utbetalats, synes rättvisa och skälighet fordra, att de därvarande organisationerna jämväl erhålla sina organisationskostnader täckta. Med ledning av till slakteriförbundet överlämnade styrkta uppgifter om dessa kostnader och med tillämpning av den nedsättning till 80 %, som slakteriförbundet genomfört, skulle till dessa områden utbetalas 25,600 kronor.

Organisationernas totala organisationskostnader uppgå till 201,335:69 kronor, varav hittills 121,598:70 eller sålunda 60 % täckts medelst bidrag från

de förenämnda anslagen. Även om för organisationsarbetet under 1935 avsatta medel eller 42,000 kronor skulle användas för att täcka de kostnader, som dessa föreningar haft — något som emellertid icke låter sig göra, då viss del därav åtgår till slakteriförbundets egna kostnader — kan det sålunda icke antagas, att dessa kostnader skola helt täckas ens till 80 %.

Med avseende på återstående organisationsarbete må erinras därom, att arbetet inom Västerbottens och Norrbottens län ännu icke hunnit mer än till det förberedande stadiet. Ett mycket besvärligt och av skäl, som här icke behöva närmare beröras, kostnadskrävande arbete återstår alltså, innan landets slaktdjursproducenter organiserats på sätt avsetts med statsmakternas vid flerfaldiga tillfällen gjorda uttalanden. Dessa områdens organiserande är av behovet såväl för slaktdjursproducenterna där som ock för de samlade organisationerna i landet. Bliva dessa områden nämligen icke tillbörligen organiserade, finnes icke säkerhet för att det med organisationsarbetet avsedda syftet uppnås.

Slakteriförbundet har beräknat, att ett fullständigt slutförande av organisationsarbetet inom hela landet skulle kosta 100,000 kronor utöver de redan beviljade. Av dessa 100,000 kronor skulle huvudparten åtgå för arbetet inom Norrland, vilket arbete kan beräknas vara slutfört tidigast med utgången av 1935."

I sitt den 21 december 1934 över slakteriförbundets framställning avgivna utlåtande anförde nämnden i huvudsak, att då affärsverksamheten i stor utsträckning redan kommit i gång bland producenterna och då organisationsarbetet i de viktigare produktionsområdena redan vore fullbordat, anledning funnes att förmoda att ännu till förfogande stående medel vore fullt tillräckliga för täckande av kostnaderna för arbetets fullföljande i de delar av Svealand och Norrland, där organisationsarbetet ännu icke avslutats. Nämnden hänvisade vidare till sina tidigare uttalanden, att det icke torde vara meningen, att de med organisationsarbetet förenade kostnaderna i sin helhet skulle bekostas av medel, vilka ställdes till förfogande av staten. Och nämnden fann sig följaktligen icke kunna tillstyrka förbundets framställning.

Framställningen är ännu beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Utöver vad slakteriförbundet enligt ovan anført om behovet av organisationsarbetets slutförande inom vissa områden må här erinras därom att ett fortsatt, genom bidrag från medel ur jordbrukets prisregleringsfond bekostat sådant arbete kan vara nödvändigt inom områden, där andelsföretag redan finnas. Det har nämligen visat sig, att det slutliga genomförandet av organisationsarbetet av olika anledningar ofta är förenat med så stora svårigheter, att andelsföretaget inom orten icke ensamt är detta mäktigt samtidigt som detta slutförande kan vara av allra största betydelse för erhållande av en fast marknad eller med andra ord för uppnående av det med organisationsarbetet avsedda resultatet.

Då det synes, att slakterinämndens på anförda motivering gjorda avslags-

yrkande icke står i överensstämmelse med riksdagens tidigare uttalanden angående anslag för organisationsarbetet bland landets slaktdjursproducenter, och då det tillika synes, att riksdagen borde besluta, att medel kunna ställas till förfogande jämväl för sådant slutförande som nyss sagts, hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Konungen ville uttala, att medel skola ställas till förfogande för organisationsarbetets slutförande inom landet.

Stockholm den 23 januari 1935.

Erik von Heland.

Per Andersson.

Gunnar Bodin.

Ernst Svenson.

Axel Löfvander.
